

ონის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს

დადგენილება №12
2022 წლის 24 მარტი

ქ. ონი

ონის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესის
დამტკიცების შესახებ

საქართველოს ორგანული კანონის „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“ მე-16 მუხლის მე-2 პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტის, 24-ე მუხლის მე-2 პუნქტის და 61-ე მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების შესაბამისად, ონის მუნიციპალიტეტის საკრებულო ადგენს:

მუხლი 1

დამტკიცდეს:

ა) ონის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესი (დანართი №1);

ბ) ონის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ხეების მოვლისა და სხვა-ფორმირების ინსტრუქცია (დანართი №2 (ნახაზები 1-7; ხის სქემა));

გ) ონის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დათვალიერების ოქმი (დანართი №3);

დ) ონის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე დამზადებული მწვანე ნარგავების მიღება-ჩაბარების დოკუმენტი (დანართი №4).

მუხლი 2

დადგენილება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

ონის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს
თავმჯდომარე

ბაჩანა მარკოიშვილი

დანართი №1

ონის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესი
თავი I

ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. მოწესრიგების სფერო

1. „ონის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის წესი“ (შემდგომში – წესი) ადგენს ონის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში არსებული გამწვანებული ტერიტორიების მოვლა-პატრონობის და მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის ერთიან სტანდარტებს.

2. წესი აწესრიგებს ონის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში არსებული გამწვანებული ტერიტორიების მოვლა-პატრონობის და მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის საკითხებს.

3. წესის მოქმედება არ ვრცელდება მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში არსებულ ტყეებზე და „დაცული ტერიტორიების სისტემის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ დაცულ ტერიტორიებზე.

მუხლი 2. მოწესრიგების მიზანი

მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის ღონისძიებათა სამართლებრივი მოწესრიგების მიზანია ონის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში არსებული გამწვანებული ტერიტორიების და დასასვენებელი ადგილების განვითარება და შენარჩუნება, მწვანე ნარგავების სახეობრივი შემადგენლობისა და ხარისხობრივი მდგომარეობის დაცვა და გაუმჯობესება, ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვა და კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული უარყოფითი

ფაქტორების თავიდან აცილების ხელშეწყობა.

მუხლი 3. ტერმინთა განმარტება

ამ წესის მიზნებისათვის ქვემოთ მოცემულ ტერმინებს აქვს შემდეგი მნიშვნელობა:

1. **გამწვანებული ტერიტორია** – მოედნის, პროსპექტის (გამზირის), გზატკეცილის, ქუჩის, შესახვევის, ჩიხის, გასასვლელის, სანაპიროს, ბულვარის, სკვერის, ბაღის, პარკის და სხვა ტერიტორიებზე არსებული ბუნებრივი და ხელოვნური წარმოშობის მერქნიანი მცენარეებით (ხე, ბუჩქი), ყვავილებით და ბალახოვანი მცენარეებით დაფარული ტერიტორია (მათ შორის, გაზონი).
2. **დასასვენებელი ადგილები** – ამ წესით განსაზღვრული პარკისა და სკვერის ტერიტორიები, რომლებიც განკუთვნილია მოსახლეობის დასვენების მიზნით.
3. **პარკი** – რომელიც განკუთვნილია მოსახლეობის მოკლევადიანი დასვენების მიზნით და წარმოადგენს დამოუკიდებელ არქიტექტურულ-ორგანიზაციულ კომპლექსს.
4. **ბაღი** – გამოიყენება მოსახლეობის დასვენებისათვის და ზოგიერთი სახის კულტურულ-საგანმანათლებლო საჭიროებისათვის, სადაც საგანგებოდ დარგულია დეკორატიული ხეები და ბუჩქები, აგრეთვე ყვავილები და ბალახოვანი მცენარეები.
5. **სკვერი** – კეთილმოწყობილი გამწვანებული ტერიტორია, რომელიც წარმოადგენს დასახლებული პუნქტების არქიტექტურულ-სამხატვრო ელემენტს და განკუთვნილია მოსახლეობის მოკლევადიანი დასვენებისათვის. სკვერის დაგეგმარება მოიცავს საფეხმავლო გზებს (ბილიკებს), პატარა მოედნებს, გაზონებს, ყვავილნარებს, ხეებსა და ბუჩქებს.
6. **აღდგენა** – ღონისძიება, რომლის მიზანია მწვანე ნარგავებით დაუფარავ ფართობებზე, დაბალი სიხშირის და დეგრადირებულ კორომებში ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობა, გაშენება და გაშენებული ნარგავების მრავალწლიანი მოვლა.
7. **აღრიცხვა** – მწვანე ნარგავების ინვენტარიზაცია და შესაბამისი კარტოგრაფიული თუ სტატისტიკური მასალების მომზადება.
8. **გადაბეღვა** – ხის ვარჯის ან ვარჯის ნაწილის მთლიანად მოშორება.
9. **გაზონი** – მიწის ნაკვეთის ერთგვაროვანი ტერიტორია, რომელზეც დეკორატიული მიზნით, დათესილია ბალახი ან დაგებულია ბალახით დაფარული ბელტი (მათ შორის, რულონური ბალახი, ასევე ერთწლიანი და მრავალწლიანი ყვავილოვანი მცენარეები).
10. **გაშენება** – იმ ტერიტორიების გამწვანება, სადაც არ არსებობდა ბუნებრივი წარმოშობის ნარგავები.
11. **დაინტერესებული პირი** – ნებისმიერი ფიზიკური და იურიდიული პირი.
12. **ვარჯის ფორმირება** – ხეებზე ტოტების შეჭრა, სასიცოცხლო ფუნქციის შეწყვეტის გარეშე.
13. **მწვანე ნარგავები** – ბუნებრივი და ხელოვნური წარმოშობის მერქნიანი მცენარეები (ხე, ბუჩქი), ყვავილები და ბალახოვანი მცენარეები.
14. **მოსაჭრელი ხის ერთეულად მონიშვნა** – ერთეულად მდგარი ხე-ბუჩქების მონიშვნა და აღრიცხვის წარმოება.
15. **ნარჩენი** – ხის მოპოვების შედეგად დარჩენილი ქერქი, ნაფოტი, ნახერხი, შეშად გამოუსადეგარი ტოტები.
16. **ნერგი** – სანერგეში აღზრდილი განსაზღვრული ზომის მცენარე.
17. **სპეციალური გამოკვლევა** – კორომების სანიტარიული მდგომარეობის დადგენის, მავნებელ-დაავადებათა გამოვლენის, აღრიცხვისა და გამაჯანსაღებელი ღონისძიებების განსაზღვრის მიზნით

ჩატარებული კვლევა.

18. საყვავილე თარგი (ყვავილნარი) – მიწის სხვადასხვა ფორმის ნაკვეთები, რომლებზეც დარგულია ერთწლიანი, ორწლიანი ან მრავალწლიანი ყვავილოვანი მცენარეები.
19. ფაუტი ხე – ფუტურო, დამპალი და შემდეგ გამომშრალი (გამოფიტული) ხე, რომელსაც დაკარგული აქვს მერქნის თავდაპირველი სტრუქტურა და სიმკვრივე.
20. ძირნაყარი ხე – მიწაზე წაქცეული ხმელი ხე, მოთხრილ-მოტეხილი, ქარქცეული, თოვლტეხილი მერქანი, აგრეთვე ხიდან ჩამოცვენილი ტოტები, ფიჩხი.
21. ჭრა – მწვანე ნარგავების სანიტარიული/სარეკონსტრუქციო და სპეციალური მიზნებით ჭრა.
22. ხმოზადი ხე – ხე, რომლის ღეროს ერთი მესამედი გამხმარია.
23. მწვანე ნარგავის დამზადება – ზეზეური ხის, ბუჩქის მოჭრა და/ან ძირნაყარი მერქნის ტერიტორიიდან ამოღება და გამოზიდვა;
24. დამზადებული მწვანე ნარგავების გადაზიდვა – მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში დამზადებული მწვანე ნარგავების ტრანსპორტირება.
25. დამზადებული მწვანე ნარგავების გადამზიდავი პირი – დამზადებული მწვანე ნარგავების გადაზიდვაზე დაინტერესებული პირი, რომელიც უშუალოდ იმყოფება სატრანსპორტო საშუალებაში ხეების ტრანსპორტირებისას ან მისი არყოფნის დროს. პირი, რომელიც უშუალოდ ახორციელებს ხეების ტრანსპორტირებას (მძღოლი ან/და შესაბამისი გადამზიდავი).
26. დამზადებული მწვანე ნარგავების მიღება-ჩაბარების დოკუმენტი (შემდგომში „დოკუმენტი“) – დამზადებული მწვანე ნარგავების გადაზიდვისათვის მართვის ორგანოს მიერ გაცემული დოკუმენტი.
28. გადაზიდვის (დანიშნულების) ადგილი – ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში დამზადებული მწვანე ნარგავების ტრანსპორტირების საბოლოო ადგილმდებარეობა, ზუსტი მისამართის მითითებით.
29. მართვის ორგანო – ონის მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ ჩატარებული ტენდერის დღოს გამოვლენილი გამარჯვებული პრეტენდენტი
30. საშეშე მერქანი – მწვანე ნარგავების ჭრის ან სხვა-ფორმირების შედეგად მიღებული ერთ მეტრამდე სიგრძის დაკოტრილი ან წვრილი ბოლოდან 12 სანტიმეტრის ჩათვლით დიამეტრის მერქნული რესურსი.
31. გამწვანებული ტერიტორიების მოვლა-პატრონობა – აგროტექნიკურ ღონისძიებათა ერთობლიობა, რაც უზრუნველყოფს მათ შენარჩუნებას და განვითარებას.
32. გამწვანებული ტერიტორიების მოწყობა – ახალი ტერიტორიების გამწვანება ან უკვე არსებულის სარეაბილიტაციო სამუშაოების განხორციელება.
33. ახალგაზრდა ხე-მცენარე – ხე-მცენარე, რომელიც ექვემდებარება მოვლა-პატრონობას, დარგვიდან 5 წლის განმავლობაში, ამ წესით განსაზღვრული წესების შესაბამისად.
34. ზრდასრული ხე-მცენარე – ხე-მცენარე, რომელიც ექვემდებარება მოვლა-პატრონობას დარგვიდან 5 წლის შემდეგ ამ წესით განსაზღვრული წესების შესაბამისად.
35. ბუჩქი (ტროტუარზე) – მწკრივად დარგული, სპეციალურად ფორმირებული ბუჩქები ან ბუჩქოვანი მცენარეების ერთობლიობა.
36. რეტერატი – საზოგადოებრივი ტუალეტი.
37. პასუხისმგებელი პირი – გამწვანებული ტერიტორიების მოვლა-პატრონობაზე პასუხისმგებელი

იურიდიული ან ფიზიკური პირი.

38. მიწის ნაკვეთის მესაკუთრეები – ის ფიზიკური და იურიდიული პირები, რომელთაც საკუთრებაში გააჩნიათ მიწის ნაკვეთი.

39. ქუჩისა და გზისპირა ნარგაობა – მოედნის, ქუჩის, შესახვევის, ჩიხის, გასასვლელის, ნარგაობის დანიშნულებათა ქუჩის სანიტარულ-ჰიგიენური პირობები, ზაფხულის ჩრდილისაგან თავისი ჩრდილით დაიცვას ქუჩაში მოსიარულენი. ქუჩის სავალ ნაწილსა და ტროტუარს შორის ეწყობა ბუჩქოვანი მცენარეების, ყვავილების ან მწვანე მოლის ზოლი (გაზონი).

თავი II

გამწვანებული ტერიტორიის მოწყობა, გამოყენება და მოვლა-პატრონობა

მუხლი 4. გამწვანებული ტერიტორიის მოწყობა

1. გამწვანებული ტერიტორიის მოწყობა მოიცავს:

ა) ტერიტორიის დაგეგმარებას (მათ შორის, საპროექტო დოკუმენტაციის მომზადებას);

ბ) წყალმომარაგებას, სარწყავი ქსელისა და საწრეტის მოწყობას;

გ) ელექტროსამონტაჟო სამუშაოებს;

დ) გზების, ბილიკებისა და მოედნების აღდგენა-მშენებლობას (მათ შორის, ტროტუარის ქვებითა და ფილებით მოწყობას);

ე) დასასვენებელი ადგილების, ღობეების, მოწყობას;

ვ) ტერიტორიის შადრევნებით, ქოთნებით დეკორირებას; სასმელი წყაროებისა და რეტერატების მოწყობას;

ზ) საბავშვო გასართობი სავარჯიშო მოწყობილობების მონტაჟს ან/და რეაბილიტაციას;

თ) ნიადაგის მომზადებას დარგვისათვის ან თესვისათვის (საჭიროების შემთხვევაში, ნიადაგის მოჭრას, ნოყიერი ნაზავის შეტანას და სხვა);

ი) მწვანე ნარგავების დარგვას, გადარგვასა და სხვა-ფორმირებას; ავარიული და ხმელი ხეების მოჭრას, კუნძების ამოღებას;

კ) გაზონებისა და ყვავილნარების მოწყობა/მოვლას;

ლ) საჭიროებიდან გამომდინარე, სხვა აგროტექნიკური ღონისძიებებისა და სამშენებლო სამუშაოების განხორციელებას.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრული სამუშაოები ხორციელდება, საჭიროებიდან გამომდინარე, მართვის ორგანოს ან მესაკუთრის გადაწყვეტილებით, მათ მიერ შემუშავებული მოთხოვნებისა და ხარჯთაღრიცხვის საფუძველზე.

მუხლი 5. გამწვანებული ტერიტორიების გამოყენება

1. გამწვანებული ტერიტორიები გამოიყენება მათი ფუნქციონალური დანიშნულების შესაბამისად, დასასვენებლად, ადგილობრივი მცხოვრებისათვის ხელსაყრელი საცხოვრებელი გარემოს უზრუნველსაყოფად.

2. ყველას აქვს უფლება იმყოფებოდეს და თავისუფლად გადაადგილდეს მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში არსებულ საერთო სარგებლობის გამწვანებულ ტერიტორიაზე, დასვენების და გართობის მიზნით. ეს უფლება არ მოიცავს იმ რესურსებით სარგებლობას, რომელთათვისაც საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულია შესაბამისი უფლების მოპოვების ვალდებულება.

3. მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში აკრძალულია მწვანე ნარგავების მოჭრა, გარდა საქართველოს კანონით და ამ წესით დადგენილი გამონაკლისი შემთხვევებისა.

4. ტერიტორიის მესაკუთრის ან მართვის ორგანოს გადაწყვეტილებით, შესაძლებელია შეიზღუდოს ტერიტორიაზე შესვლა ან/და გადაადგილება:

ა) ხანძრის თავიდან აცილების პრევენციული ან ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების განხორციელების მიზნებისთვის;

ბ) ტერიტორიის მოვლისა და აღდგენის ღონისძიებების განხორციელების მიზნებისთვის და შესაბამისად განსაზღვრული ვადით;

გ) ტერიტორიის აღდგენა/გაშენების ფართობზე, სადაც ნარგავების სიმაღლეს ჯერ არ მიუღწევია 2 მეტრისათვის;

დ) ტერიტორიის მართვის ან წლიური სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული სხვა საფუძვლებით.

5. გამწვანებულ ტერიტორიაზე სატრანსპორტო საშუალებებით შესვლა ან/და გადაადგილება ნებადართულია მხოლოდ შესაბამისად გამოყოფილ გზებზე.

მუხლი 6. ტერიტორიაზე შესვლის და გადაადგილების მოწესრიგება

1. გამწვანებულ ტერიტორიაზე შესვლის და გადაადგილების შეზღუდვა უნდა მოწესრიგდეს ტერიტორიაზე საინფორმაციო ნიშნების განთავსებით.

2. საინფორმაციო ნიშნები უნდა განთავსდეს იმ ადგილებში, სადაც არის საერთო სარგებლობის გზები და ბილიკები, რომლებიც გადის შეზღუდვის ზონაში ან ტერიტორიაზე, რომელიც უშუალოდ ემიჯნება ამ ზონას.

3. შეზღუდვის მოქმედება ტერიტორიაზე უნდა გაუქმდეს და მოიხსნას შეზღუდვის აღმნიშვნელი ნიშნები, თუ აღარ არსებობს შეზღუდვის საფუძვლები.

4. გამწვანებულ ტერიტორიაზე ცეცხლის დანთება დასაშვებია საამისოდ გამოყოფილ სპეციალურ ადგილებში, სადაც უნდა განთავსდეს შესაბამისი საინფორმაციო ნიშანი.

5. მართვის ორგანოს მიერ ტერიტორიის გაწმენდის მიზნით მცენარეთა მავნებელ დაავადებებით დაზიანებული ხეების მოჭრითა და გაქერქვით მიღებული მერქნული რესურსების ნარჩენების დაწვა გამწვანებული ტერიტორიის ფარგლებში ნებადართულია იმ შემთხვევაში, როდესაც არსებობს საფუძველი დასკვნისთვის, რომ ეს არ შეუქმნის საფრთხეს ტერიტორიას, არ გააუარესებს ნიადაგის ხარისხს ან არ შექმნის ხანძრის გაჩენის საშიშროებას.

მუხლი 7. გამწვანებული ტერიტორიით სარგებლობის უფლების ფარგლები

1. გამწვანებული ტერიტორიით სარგებლობის უფლება მოიცავს ამ უფლებით მოსარგებლე პირის ვალდებულებას, გაუფრთხილდეს ტერიტორიას და დაიცვას მასზე განლაგებული მწვანე ნარგავები და ინფრასტრუქტურა, ხოლო ისეთი ქმედების გამოვლენის შემთხვევაში, რომელიც აზიანებს ბუნებრივ გარემოს, აცნობოს შესაბამის უფლებამოსილ ორგანოებს.

2. დაუშვებელია ტერიტორიით სარგებლობის უფლების მქონე პირის მიერ საკუთარი ინიციატივით ინვაზიური სახეობების გაშენება, ქიმიური და ტყის დაცვის სხვა საშუალებების გამოყენება.

3. გამწვანებული ტერიტორიების გამოყენება ხდება მწვანე ნარგავებისა და ინფრასტრუქტურისათვის ზიანის მიყენების გარეშე.

4. გამწვანებულ ტერიტორიებზე აკრძალულია:

ა) თვითნებურად ღობეების მოწყობა (გარკვეული ტერიტორიის შემოღობვა), მწვანე ნარგავების, გაზონებისა და ყვავილნარების დაზიანება;

ბ) სამშენებლო მასალების, კონსტრუქციებისა და მოწყობილობების დასაწყობება;

გ) ნარჩენების დაყრა;

დ) გარე რეკლამის ობიექტების, პავილიონების, ჯიხურების თვითნებური დაყენება;

ე) ავტოსატრანსპორტო საშუალებების პარკირება;

ვ) გამხმარი მცენარეების, ხმელი ტოტების დაწვა და კოცონის დანთება, სპეციალურად გამოყოფილი ადგილების გარდა.

მუხლი 8. გამწვანებული ტერიტორიების მოვლა-პატრონობის ღონისძიებები

1. გამწვანებული ტერიტორიების მოვლა-პატრონობა წარმოადგენს ღონისძიებათა ერთობლიობას, რომელიც მოიცავს: გაზონის, ხვიარა მცენარეების, საყვავილე თარგების (ყვავილნარი), ხეების, ბუჩქების (მათ შორის, ტროტუარი), ქოთნის მცენარეების მოვლას, ტერიტორიის გათიბვას და დასუფთავებას, აგრეთვე მწვანე ნარგავების მავნებელი დაავადებებისაგან დაცვას.

2. გამწვანებულ ტერიტორიებზე, მართვის ორგანოს გადაწყვეტილებით შესაძლებელია განხორციელდეს ბალახის თესლის შეთესვა, ყინვისადმი არამდგრადი მცენარეების შეფუთვა, გაუთვალისწინებელი კლიმატური პირობების გამო, დაზიანებული ხეებისა და ბუჩქების ჩანაცვლება იმავე სახეობისა და ზომის მცენარეებით, ტერიტორიებზე არსებული ხეების სხვლა-ფორმირება, ხმელი ხეების მოჭრა, კუნძის ამოღება, დამუშავება და გატანა, სტრუქტურადარღვეული ნიადაგის მოჭრა და გატანა, ნიადაგის ნოყიერი ნაზავის მიწოდება, გამლა და მოსწორება, ყამირი მიწის მიწოდება, გამლა და მოსწორება, ნიადაგის გადაბარვა და მოსწორება, მოხრეშვა, დაზიანებული საპარკე ფურნიტურის, ქვაფენილის, ღობეების აღდგენა, სარწყავი სისტემის მონიტორინგი-ექსპლოატაცია, საწრეტი არხების გაწმენდა, გარეგანათების დაზიანებული ბოძების აღდგენა (საჭიროებისამებრ, უკვე არსებულის ჩანაცვლება იდენტური ახალი ნათურებით, იგნიტორებით, დროსელებით და სხვა დეტალებით), კედლის დეკორატიული დაზიანებული მისანათებლების აღდგენა (საჭიროებისამებრ, უკვე არსებულის იდენტური ახალი ნათურებითა და სხვა დეტალებით ჩანაცვლება), არსებული ქსელის შემოწმება, დაზიანების აღმოჩენის შემთხვევაში დაუყოვნებლივ შეცვლა-შეკეთება და სხვა საჭირო სამუშაოები.

3. მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში არსებული ვერტიკალური გამწვანების მოვლაპატრონობის ღონისძიებები მოიცავს: მცენარეების სხვლა-ფორმირებას, მცენარეებისა და კედლის თექის გასუფთავებას დაზიანებული ფოთლებისაგან და სარველებისგან, მცენარეების ძირების შემოწმებას და საჭიროებისამებრ, გამაგრებას, მინერალური სასუქის შეტანას, გაუთვალისწინებელი კლიმატური პირობების გამო დაზიანებული მცენარეების ჩანაცვლებას იმავე სახეობისა და ზომის მცენარეებით (საჭიროებისამებრ), სარწყავი სისტემების მოვლა-აღდგენას.

4. მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში მწვანე ნარგავების სახეობრივი ასორტიმენტის შერჩევა უნდა განხორციელდეს სპეციალისტების მიერ გაცემული რეკომენდაციების გათვალისწინებით.

მუხლი 9. გაზონის მოვლა-პატრონობა

გაზონის მოვლა-პატრონობა მოიცავს ტერიტორიაზე არსებული ბალახის გაკრეჭა-გათიბვას, გაკრეჭილი ბალახის შეგროვება-გატანას, ტერიტორიაზე არსებული ბალახის საფარის გაფოცხვას, დასუფთავებას,

სარველებისგან და თვითამონაყარი მცენარეებისაგან გასუფთავებას, საყოფაცხოვრებო ნარჩენის შეგროვებას და გატანას, ტერიტორიაზე არსებული ბალახის საფარისთვის შესაბამისი მინერალური სასუქის შექმნაშეტანას, მორწყვას.

მუხლი 10. ხვიარა მცენარის მოვლა-პატრონობა

ხვიარა მცენარეების მოვლა-პატრონობა მოიცავს ნიადაგის შემობარვა-გაფხვიერებას, სარველებისა და თვითამონაყარი მცენარეებისაგან გასუფთავებას, ორგანული და მინერალური სასუქის შეტანას, მცენარეების ფორმირებას, წყლის შესხურებას (დანამვა), გამხმარი ფოთლების გასხვლას, მცენარეების სამაგრების შემოწმებას, საჭიროებისამებრ გამაგრებას, მცენარეების შეწამვლას დაავადების აცილების

მიზნით, მორწყვას.

მუხლი 11. საყვავილე თარგების (ყვავილნარების) მოვლა-პატრონობა

საყვავილე თარგების (ყვავილნარების) მოვლა-პატრონობა მოიცავს საყვავილე თარგების მოწყობასა და მოვლა-პატრონობას, ყვავილების დასარგავად ნიადაგის გადაბარვას და მოსწორებას, ყვავილების დარგვას, ყვავილების ამოღებას, ორგანული და მინერალური სასუქის შეტანას, ყვავილების გამარგვლას, ნიადაგის გაფხვიერებას, ყვავილების მორწყვას.

მუხლი 12. ხეების მოვლა-პატრონობა

ხეების მოვლა-პატრონობის ღონისძიება ხორციელდება ახალგაზრდა და ზრდასრული ხე-მცენარეების მიმართ:

ა) ახალგაზრდა ხე-მცენარეების მოვლა-პატრონობა მოიცავს მცენარეების ირგვლივ ჯამებში ნიადაგის

შემობარვა-გაფხვიერებას, გასუფთავებას სარეველებისა და თვითამონაყარი მცენარეებისაგან, ორგანული და მინერალური სასუქის შეტანას, მცენარეების შეწამლვას მავნებელ-დაავადებების აცილების მიზნით, მორწყვას, საჭიროების შემთხვევაში, სხვლა-ფორმირებას;

ბ) ზრდასრული ხე-მცენარეების მოვლა-პატრონობა მოიცავს, საჭიროებისამებრ, მცენარეების ირგვლივ ჯამებში ნიადაგის შემობარვა-გაფხვიერებას, მცენარეების შეწამლვას მავნებელ-დაავადებების აცილების მიზნით, მორწყვას, ვარჯის სხვლა-ფორმირებას, ხე-მცენარეებზე ამონაყარის და გამხმარი ტოტების შეჭრაშესხეპვას.

მუხლი 13. ბუჩქების მოვლა-პატრონობა

ბუჩქების (მათ შორის, ტროტუარის) და ბუჩქოვანი მცენარეების მოვლა-პატრონობა მოიცავს მცენარეების გასწვრივ ნიადაგის შემობარვა-გაფხვიერებას, გასუფთავებას სარეველებისა და თვითამონაყარი მცენარეებისაგან, ორგანული და მინერალური სასუქის შეტანას, მცენარეების გასხვლა-გაკრეჭას (საჭიროებისამებრ ფორმირება), მცენარეების შეწამლვას დაავადების აცილების მიზნით, მორწყვას.

მუხლი 14. ქოთნის მცენარეების მოვლა-პატრონობა

ქოთნის მცენარეების მოვლა-პატრონობა მოიცავს ქოთნებში ნიადაგის გაფხვიერებას, გასუფთავებას სარეველებისა და თვითამონაყარი მცენარეებისაგან, ორგანული და მინერალური სასუქის შეტანას, მცენარეების გასხვლა-გაკრეჭას (საჭიროებისამებრ ფორმირება), მცენარეების შეწამლვას დაავადების აცილების მიზნით, ყვავილების დარგვა-ამოღებას, ქოთნების მორწყვას.

მუხლი 15. ტერიტორიის გათიბვა და დასუფთავება

1. ტერიტორიის გათიბვა მოიცავს ბალახის გათიბვას, გათიბული ბალახის შეგროვებას, ავტოტრანსპორტზე დატვირთვას და გატანას (გათიბვისთანავე), ტერიტორიის გაფოცხვას, დასუფთავებას, საჭიროებისამებრ სარეველებისგან და თვითამონაყარი მცენარეებისაგან გასუფთავებას, საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შეგროვებას და გატანას (ფოცხით ან შესაბამისი მანქანა-მექანიზმებით).

2. ტერიტორიის დასუფთავება მოიცავს სანაგვე ურნების დაცლა-გასუფთავებას და საბაღე ფურნიტურის გაწმენდა-დასუფთავებას, ნარჩენების შეგროვებას და ტერიტორიიდან დაუყოვნებლივ გატანას, არსებული ტროტუარის გასწვრივ (წარბები) გზის გასუფთავებას სარეველებისა და თვითამონაყარი მცენარეებისაგან, ტერიტორიაზე არსებული გზა-ბილიკებისა და მოედნების მორეცხვა-მორწყვას, ტერიტორიაზე არსებული მონუმენტების გაწმენდა-გარეცხვას, დეკორატიული კედლების გაწმენდა-გარეცხვას, დეკორატიული კედლის დაზიანებული ზედაპირის აღდგენას, ქოთნების ზედაპირის გაწმენდა-გარეცხვას, სათბურისა და სათავსოს დასუფთავებას, დაცვის ოთახისა და სველი წერტილების დალაგება-დასუფთავებას.

მუხლი 16. გამწვანებული ტერიტორიების მოვლა-პატრონობაზე პასუხისმგებელი პირები

1. მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში არსებული გამწვანებული ტერიტორიები შეიძლება იყოს სახელმწიფო, მუნიციპალურ და კერძო საკუთრებაში.

2. ამ წესით განსაზღვრული გამწვანებული ტერიტორიების მფლობელი ვალდებულია უზრუნველყოს

ამ ტერიტორიების მოვლა-პატრონობა და შენარჩუნება.

3. ამ წესით განსაზღვრული გამწვანებული ტერიტორიების მოვლა-პატრონობას უზრუნველყოფენ:

ა) მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე – მართვის ორგანო, კომპეტენციის ფარგლებში;

ბ) მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში არსებულ დაურეგისტრირებელ ტერიტორიებზე, რომელიც არ არის კერძო პირის ფაქტობრივ მფლობელობაში – მართვის ორგანო, კომპეტენციის ფარგლებში;

გ) ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის ტერიტორიებზე – ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად;

დ) იურიდიული და კერძო პირების საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიებზე – შესაბამისი მესაკუთრე.

მუხლი 17. გამწვანებულ ტერიტორიებზე მწვანე ნარგავების აღრიცხვის სისტემა

1. მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში გამწვანებულ ტერიტორიებზე უნდა განხორციელდეს მწვანე ნარგავების აღრიცხვა.

2. გამწვანებულ ტერიტორიებზე მწვანე ნარგავების აღრიცხვის მიზანს წარმოადგენს ხარისხობრივი და რაოდენობრივი მაჩვენებლების მიღება, სახეობრივი და ხნოვანებითი მდგომარეობის დადგენა, მათი განვითარებისათვის განსახორციელებელი ღონისძიებების დაგეგმვის მიზნით, ასევე, საინფორმაციო ბაზის შექმნა.

3. ხე-მცენარეები უნდა აღრიცხოს ხნოვანების (ახალგაზრდა და ზრდასრული), სახეობის, რაოდენობისა და მათი მდგომარეობის (ხმელი, ხმოზადი) მიხედვით.

4. ბუჩქების, ბუჩქოვანი და ხვიარა მცენარეები უნდა აღრიცხოს სახეობის, რაოდენობისა და მდგომარეობის (ხმელი, ხმოზადი) მიხედვით.

5. გაზონები და ყვავილნარები (საყვავილე თარგები) უნდა აღრიცხოს ფართობის მიხედვით.

6. აღრიცხვას ექვემდებარება გამწვანებულ ტერიტორიებზე ბალახოვანი მცენარეებით დაუფარავი ტერიტორიები (გრუნტი), მათ შორის, მწვანე ნარგავების ქვეშ არსებული და გასათიბი ტერიტორია.

7. გამწვანებულ ტერიტორიებზე მწვანე ნარგავების აღრიცხვას ახორციელებს მართვის ორგანო კომპეტენციის ფარგლებში ან/და საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით განსაზღვრული ფიზიკური ან იურიდიული პირი, მართვის ორგანოსთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე.

8. გამწვანებულ ტერიტორიებზე მწვანე ნარგავების აღრიცხვის სამუშაოების შედეგად უნდა შეიქმნას საინფორმაციო ბაზა მწვანე ნარგავების შესახებ, რომელსაც ქმნის და აწარმოებს მართვის ორგანო.

9. გამწვანებულ ტერიტორიებზე მწვანე ნარგავების აღრიცხვის სამუშაოები უნდა განხორციელდეს მართვის ორგანოს გადაწყვეტილებით.

10. გამწვანებულ ტერიტორიებზე მწვანე ნარგავების აღრიცხვის არაგეგმური სამუშაოები უნდა განხორციელდეს მესაკუთრის ცვლილების ან სხვა საჭიროების შემთხვევაში, მართვის ორგანოს გადაწყვეტილების საფუძველზე.

მუხლი 18. გამწვანებული ტერიტორიის მოვლა-პატრონობაზე მონიტორინგის სისტემა

1. გამწვანებული ტერიტორიების მოვლა-პატრონობაზე მონიტორინგის მიზნით, მართვის ორგანოს მიერ უნდა განხორციელდეს მუდმივი ზედამხედველობა.

2. მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში არსებულ ტერიტორიაზე (გარდა კერძო საკუთრებაში არსებული ტერიტორიისა) მწვანე ნარგავების დაზიანება, თვითნებური მოჭრა, განადგურება გამოიწვევს დამრღვევი პირის პასუხისმგებლობას საქართველოს ადმინისტრაციულ

სამართალდარღვევათა კოდექსით გათვალისწინებული წესით.

თავი III

მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში არსებულ ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის განხორციელება

მუხლი 19. მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის განხორციელების საფუძვლები

1. მწვანე ნარგავების დაცვის, მოვლისა და აღდგენის განხორციელების საფუძველი შეიძლება იყოს:

- ა) სპეციალური გამოკვლევის (შესწავლის) მასალები;
- ბ) მწვანე ნარგავების დათვალიერების და მონიტორინგის მასალები;
- გ) საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა საფუძველი.

2. სპეციალურ გამოკვლევას ახორციელებს მართვის ორგანო ან საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით განსაზღვრული ფიზიკური ან/და იურიდიული პირები, მართვის ორგანოსთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე.

მუხლი 20. მწვანე ნარგავების დაცვა

1. მწვანე ნარგავების დაცვის მიზანია გამწვანებული ტერიტორიების ეკოლოგიური წონასწორობის შენარჩუნება და გაუმჯობესება, ნიადაგის ეროზიის და სხვა ისეთი პროცესების თავიდან აცილება, რომლებიც აუარესებს ნიადაგის მდგომარეობას, აგრეთვე, მცენარეთა სახეობების მრავალფეროვნების დაცვა.

2. მწვანე ნარგავები დაცული უნდა იყოს ხანძრების, მავნებელ-დაავადებების, სანიტარიული მდგომარეობის გაუარესებისა და სხვა უარყოფითი ანთროპოგენური ზემოქმედებისაგან.

მუხლი 21. მწვანე ნარგავების დაცვის ღონისძიებები

1. მწვანე ნარგავების დაცვის ღონისძიებებია:

ა) სპეციალური გამოკვლევის საფუძველზე მწვანე ნარგავების დაცვა ეკოლოგიური წონასწორობის დარღვევის გამომწვევი დაავადებებისა და მავნებლების გავრცელებისაგან ბიოლოგიური და ქიმიური საშუალებებით;

ბ) ხანძარსაწინააღმდეგო პრევენციული ღონისძიებები.

2. მწვანე ნარგავების დაცვა ხორციელდება გამწვანებული ტერიტორიის ბიომრავალფეროვნების და სხვა თავისებურებების გათვალისწინებით და მოიცავს სამეურნეო, ბიოლოგიურ, ქიმიურ და მექანიკურ მეთოდებს და უარყოფითი ზემოქმედებისაგან დაცვის სხვა ღონისძიებებს.

3. მწვანე ნარგავების დაცვის მიზნით, მავნებელ-დაავადებების გავრცელების საშიშროების გათვალისწინებით ხდება ტერიტორიის ზონირება სუსტ, საშუალო და მაღალი რისკის ზონად.

4. გამწვანებული ტერიტორიის პათოლოგიური მონიტორინგისა და გამოკვლევის საფუძველზე, საჭიროების შემთხვევაში, ხორციელდება ბიოლოგიური, ქიმიური და მექანიკური საშუალებებით ტერიტორიის დაცვა გამომწვევი დაავადებებისა და მავნებლების გავრცელებისაგან.

5. მავნებელ-დაავადებათა ახალი კერების გავრცელების აღკვეთის მიზნით მოჭრილი დაავადებული ხეების ტერიტორიიდან გამოტანა აკრძალულია ბიოლოგიური ან მექანიკური დამუშავების გარეშე.

მუხლი 22. მწვანე ნარგავების დაცვა მავნებელი დაავადებებისაგან

1. გამწვანებულ ტერიტორიაზე მწვანე ნარგავების დაცვა მავნებელ-დაავადებებისაგან ხორციელდება მათი მოწყობისთანავე და გრძელდება ექსპლუატაციის მთელ მანძილზე.

2. მავნებელ დაავადებათა განვითარების პროგნოზირებისათვის, სავეგეტაციო პერიოდში დაკვირვება და პათოლოგიური კვლევა ხორციელდება 3-5 ჯერ.

3. მწვანე ნარგავების პათოლოგიურ კვლევას, კომპეტენციის ფარგლებში, ახორციელებს მართვის ორგანო ან/და საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით განსაზღვრული ფიზიკური ან იურიდიული პირი, შესაბამისი მართვის ორგანოსთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე.

4. პათოლოგიური კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით, კომპეტენციის ფარგლებში, მართვის ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებით, უნდა განხორციელდეს სანიტარიულ-პროფილაქტიკური და მავნებელ დაავადებებთან ბრძოლის ღონისძიებები.

5. მწვანე ნარგავების მავნებელ-დაავადებათა წინააღმდეგ დაცვის მიზნით, გამოყენებული უნდა იქნეს აგროტექნიკური, ბიოლოგიური, ქიმიური და მექანიკური ბრძოლის ღონისძიებები.

6. აგროტექნიკური ღონისძიებები გამოიყენება მწვანე ნარგავების გაჯანსაღების მიზნით.

7. მავნებელ-დაავადებათა წინააღმდეგ ბრძოლის ბიოლოგიური და ქიმიური ღონისძიებებისას, შესაბამისად, გამოიყენება ბიოლოგიური და ქიმიური პრეპარატები.

8. მავნებელ-დაავადებათა წინააღმდეგ ბრძოლის მექანიკური ღონისძიებების განხორციელებისას, გამოიყენება მავნებლებთან ფიზიკური ბრძოლის მეთოდები (დაბუდებების დარბევა, საჭერების გამოყენება და სხვა).

მუხლი 23. მწვანე ნარგავების ხანძრისაგან დაცვის მოთხოვნები

1. მწვანე ნარგავების აღრიცხვის დროს ხანძარსაშიშროების კლასებად დაყოფა და ხანძრისაგან დაცვის მოთხოვნების დაგეგმვა ხორციელდება მართვის ორგანოს მიერ.

2. ხანძარსაწინააღმდეგო პრევენციული ღონისძიებებია:

ა) სახანძრო დანიშნულების გზებისა და ბილიკების მოწყობა მაღალი ხანძარსაშიშროების კლასის მწვანე ნარგავების უბნებში;

ბ) სახანძრო დანიშნულების გზებისა და ბილიკების მოვლა-შეკეთება;

გ) ხანძრების შეჩერება-შეზღუდვის მიზნით ხანძარსაწინააღმდეგო ზოლების მოწყობა;

დ) ხანძრების გავრცელების თავიდან აცილების მიზნით წიწვოვან ნარგავებში ხეთა ვარჯის ფორმირება, ქვედა ტოტების შეჭრა;

ე) ხანძარსაშიში ტერიტორიიდან ძირნაყარი ხეების გამოტანა და განთავსება უსაფრთხო ადგილზე.

3. ცეცხლის დანთება აკრძალულია ხეების ვარჯის ქვეშ, წიწვიან მოზარდიან, ძველ ნახანძრალეებში, მწვანე ნარგავების ტერიტორიაზე დაზიანებულ უბნებში (ქარქეულ ან ქარტეხილ ადგილებში), მერქნული ნარჩენებისგან გაუწმენდავ, გამოუზიდავად დატოვებული მოპოვებული ხეების და გამხმარბალახიან ადგილებში.

4. ნახანძრალი ტერიტორიის აღდგენითი ღონისძიებები ხორციელდება აღდგენის პროექტით და სანიტარიული ჭრებით.

5. ნახანძრალ ტერიტორიაზე მერქნიანი ხე-მცენარეების მოჭრა დაიშვება სპეციალური გამოკვლევის საფუძველზე ან/და აღდგენის პროექტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში.

6. ნახანძრალ ტერიტორიაზე ხეების მოჭრის თაობაზე გადაწყვეტილებას იღებს მართვის უფლების მქონე შესაბამისი ორგანო.

7. მწვანე ნარგავების ტერიტორიაზე ხანძრის ლიკვიდაციას ახორციელებს საგანგებო სიტუაციების შესაბამისი სამსახური.

მუხლი 24. მწვანე ნარგავების მოვლა და მისი მიზანი

1. მწვანე ნარგავების მოვლა არის ღონისძიებათა სისტემა, რომლის უმთავრესი მიზანია გამწვანებული ტერიტორიის ეკოლოგიური ფუნქციების შენარჩუნება და გაუმჯობესება, სახეობათა მრავალფეროვნების დაცვა და სანიტარული მდგომარეობის რეგულირება.
2. მწვანე ნარგავების მოვლის ღონისძიებების დაგეგმვასა და განხორციელებაზე პასუხისმგებელია მართვის უფლების მქონე შესაბამისი ორგანო.
3. მწვანე ნარგავების ხნოვანების, ფუნქციური დანიშნულებისა და მდგომარეობის მიხედვით ხორციელდება მოვლითი ღონისძიებები, რომელიც მოიცავს სანიტარულ და სარეკონსტრუქციო ჭრებს, აგრეთვე, ხეების სხვლა-ფორმირებასა და მწვანე ნარგავების ამოღება-გადარგვას.

მუხლი 25. სანიტარული ჭრა

სანიტარული ჭრა არის მოვლითი ღონისძიება, რომლის მიზანია გამწვანებული ტერიტორიის სანიტარული მდგომარეობის გაუმჯობესება და გულისხმობს სპეციალური გამოკვლევისა და წინასწარი აღრიცხვის საფუძველზე, გამოვლენილ ტერიტორიაზე და დადგენილ ვადებში ხმელი, ხმობადი, ძლიერ ფაუტი (ფუტურო) და მავნებელ-დაავადებებით ძლიერ დაზიანებული ხეების მოჭრას და ტერიტორიიდან გამოტანას, აგრეთვე, სტიქიის შედეგად მოთხრილი და მოტეხილი ხეების ტერიტორიიდან გამოტანას.

მუხლი 26. სარეკონსტრუქციო ჭრა

რეკრეაციული დანიშნულების გამწვანებულ ტერიტორიაზე სარეკონსტრუქციო ჭრები შეიძლება განხორციელდეს ლანდშაფტის (ღია, დახურული, ნახევრად დახურული) ფორმირებისთვის. აღნიშნული ღონისძიება ითვალისწინებს არასასურველი ნარგავების 14 მოჭრას, ჭრის შედეგად გათავისუფლებულ ფართობზე ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობას ან/და ტერიტორიის ეკოსისტემის შენარჩუნებისა და გაუმჯობესებისთვის მნიშვნელოვანი კულტურების გაშენებას.

მუხლი 27. მოსაჭრელი ხეების მონიშვნა

1. ჭრის განხორციელებისას ხეების ერთეულად მონიშვნა ხორციელდება მართვის ორგანოს მიერ.
2. მოსაჭრელი ხეების მონიშვნას ახორციელებს მართვის ორგანო ან საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით განსაზღვრული ფიზიკური ან/და იურიდიული პირები, მართვის ორგანოსთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე.
3. მოსაჭრელი ხეების მონიშვნამდე მართვის ორგანოს მიერ განისაზღვრება მოსაჭრელი ხეების რაოდენობა მწვანე ნარგავების აღრიცხვის მასალების და მწვანე ნარგავების ფაქტობრივი მდგომარეობის საფუძველზე, ხოლო მასალების არარსებობის შემთხვევაში – მწვანე ნარგავების ფაქტობრივი მდგომარეობის მიხედვით.
4. მოსაჭრელი მწვანე ნარგავების დათვალიერების ოქმი წარმოებს ამ წესის მე-6 თავის შესაბამისად.
5. ჭრაში დანიშნულ ხეებზე თვალთახედვის არეში მიწის ზედაპირიდან დაახლოებით 1.5 მეტრამდე სიმაღლეზე კეთდება მონიშვნა მკვეთრი ფერის საღებავით.
6. ხეების მონიშვნა ხორციელდება მოსაჭრელი ხეების ერთეულად მონიშვნის გზით.
7. ძირნაყარი ხის მონიშვნა არ ხორციელდება. ძირნაყარი ხეების მოცულობა დგინდება ფაქტობრივად გამოზიდული მოცულობის შესაბამისად.
8. დათვალიერების ოქმი ინახება მართვის ორგანოში.

მუხლი 28. ხეების სხვლა-ფორმირება

1. ხეების ფორმის არასასურველი განვითარების თავიდან ასაცილებლად, ასევე ხმელი და საშიში ტოტების მოცილების მიზნით ხორციელდება ხეების სხვლა-ფორმირება.
2. ხეების სხვლა-ფორმირებას ახორციელებს მართვის ორგანო ან საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით განსაზღვრული ფიზიკური ან/და იურიდიული პირები, მართვის ორგანოსთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე.

3. ხეების სხვა-ფორმირება წარმოებს ამ წესის მე-4 თავის შესაბამისად.

მუხლი 29. მწვანე ნარგავების ამოღება-გადარგვა

1. საჭიროების შემთხვევაში, შესაძლებელია მწვანე ნარგავების ამოღება-გადარგვა.

2. ხეების გადარგვა ხორციელდება მართვის ორგანოს მიერ წინასწარ განსაზღვრულ ტერიტორიაზე.

მუხლი 30. მწვანე ნარგავების მოვლის ღონისძიებები სტიქიური და სხვა გაუთვალისწინებელი მოვლენების შემთხვევაში

1. სტიქიური მოვლენის (ხანძარი, ქარი, თოვლი, ზვავი, მეწყერი და სხვ.) ან სხვა მასშტაბურ (სოციალური, ბიოლოგიური, გლობალური ეკოლოგიური და სხვ.) გაუთვალისწინებელ შემთხვევებში უარყოფითი შედეგების ლიკვიდაციის ღონისძიებები ფინანსდება მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიდან სპეციალური გამოკვლევის საფუძველზე, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში განხორციელებულ ჭრებზე არ ვრცელდება ამ წესით დადგენილი ჭრის მოთხოვნები.

3. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, მართვის ორგანოს უფლება აქვს, მოსალოდნელი ზიანის თავიდან აცილების ან შემცირების მიზნით განახორციელოს ჭრები მხოლოდ იმ მოცულობით, რაც აუცილებელია აღნიშნულ პუნქტში აღნიშნული მიზნის მისაღწევად.

4. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში დგება შესაბამისი ოქმი.

მუხლი 31. მწვანე ნარგავების აღდგენისა და გაშენების დაგეგმვა

1. მწვანე ნარგავების აღდგენისა და გაშენების ღონისძიებები, არსებული საშუალებების გათვალისწინებით იგეგმება მწვანე ნარგავების აღრიცხვისა და მონიტორინგის მასალებისა და სპეციალური გამოკვლევების საფუძველზე.

2. მწვანე ნარგავების აღდგენისა და გაშენების ღონისძიებებს ახორციელებს მართვის ორგანო.

3. დაგეგმილ ტერიტორიაზე უნდა შედგეს მწვანე ნარგავების აღდგენისა და გაშენების პროექტი, რომელსაც

აღდგენს მართვის ორგანო ან საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით განსაზღვრული ფიზიკური ან/და იურიდიული პირები, მართვის ორგანოსთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე.

4. მწვანე ნარგავების აღდგენისა და გაშენების პროექტი უნდა მოიცავდეს განსახორციელებელ ღონისძიებათა ჩამონათვალსა და ფინანსურ ხარჯთაღრიცხვას.

5. აღდგენას ექვემდებარება:

ა) ნახანძრალეები და ასევე სხვა მიზეზით განადგურებული როგორც ბუნებრივი, ისე ხელოვნურად გაშენებული მწვანე ნარგავების ფართობები;

ბ) ფართობები, რომელთა ბუნებრივ-კლიმატური პირობები იძლევა მწვანე ნარგავების აღდგენის საშუალებას;

გ) გამეჩხერებული და ბუნებრივი წარმოშობის მეჩხერი კორომები (0.1-0.2 სიხშირის), რომლებიც საჭიროებს ხელოვნური გზით აღდგენას;

დ) დეგრადირებული კორომები, რომლებიც საჭიროებს რეკონსტრუქციას.

მუხლი 32. მწვანე ნარგავების აღდგენის დაპროექტება

1. დაპროექტებას ექვემდებარება:

ა) კულტურების/ მწვანე ნარგავების გაშენება;

ბ) სანერგების მოწყობა;

გ) დაცვითი ნარგავების გაშენება;

დ) დეგრადირებული კორომების, ეკოსისტემებისა და ლანდშაფტების რეკონსტრუქცია;

ე) ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობის ღონისძიებები.

2. მწვანე ნარგავების აღდგენის პროექტი უნდა მოიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) პროექტის შედგენის საფუძველსა (ბრძანება, ხელშეკრულება და ა.შ) და მიზანს;

ბ) აღდგენას დაქვემდებარებული ფართობის დეტალურ დახასიათებას: ადგილმდებარეობის, საზღვრების, მიმდებარე ტერიტორიებისა და ბუნებრივი პირობების (კლიმატი, ნიადაგები და სხვ.) მითითებით;

გ) შერჩეული სახეობების ბოტანიკურ და ბიოეკოლოგიურ თავისებურებათა დახასიათებას;

დ) შერჩეული სახეობების ენტო და ფიტომავნებლების დახასიათებასა და მათ წინააღმდეგ ბრძოლის რეკომენდაციებს;

ე) საპროექტო ღონისძიებებისა და ამ ღონისძიებებით გათვალისწინებული სამუშაოების მოცულობების, პარამეტრებისა და ხარჯთაღრიცხვის შესახებ;

ვ) მოვლის ღონისძიებებს;

ზ) კარტოგრაფიულ მასალას.

3. ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობის ღონისძიებების პროექტი უნდა მოიცავდეს ამ მუხლის მე-2 პუნქტის „ა“, „ბ“, „ე“ და „ვ“ ქვეპუნქტებით დადგენილ ინფორმაციას.

4. მწვანე ნარგავების აღდგენის პროექტით გათვალისწინებული სხვა ღონისძიებების, მათ შორის, უცილებელი მრავალწლიანი მოვლის განხორციელება.

მუხლი 33. აღდგენისა და გაშენების ფორმები

1. მწვანე ნარგავების აღდგენის ფორმებია:

ა) ბუნებრივი განახლებისათვის ხელშეწყობა;

ბ) აღდგენა თესვით;

გ) აღდგენა დარგვით.

2. მწვანე ნარგავების გაშენების ფორმებია:

ა) გაშენება ნერგების დარგვით;

ბ) გაშენება თესვით.

მუხლი 34. მწვანე ნარგავებით ტერიტორიის აღდგენის მიზნით ბუნებრივი განახლებისათვის ხელშეწყობა

კორომის ბუნებრივი განახლებისათვის ხელშეწყობის ღონისძიებები შეიძლება იყოს:

ა) მწვანე ნარგავებით ტერიტორიის დამაკმაყოფილებელი ბუნებრივი განახლების არსებობისას აღსადგენი ფართობის მთლიანი ან ნაწილობრივი შეღობვა ძოვებისაგან დაცვის მიზნით;

ბ) მწვანე ნარგავებით ტერიტორიის არადამაკმაყოფილებელი ბუნებრივი განახლების პირობებში ფართობის მთლიანი შეღობვა, ნიადაგის აჩიქნა (ფართობის დაახლოებით მესამედზე 8-10 სმ სიღრმით), აგრეთვე შეღობილ ფართობზე სასურველი სახეობის თესლის შეთესვა ბაქნებსა და ზოლებზე (ფართობის დაახლოებით მესამედზე ან უფრო მეტზე, საჭიროების მიხედვით).

მუხლი 35. მწვანე ნარგავების აღდგენის ფორმების შერჩევა

1. მწვანე ნარგავების აღდგენის ფორმები შეირჩევა ეკოლოგიური და ეკონომიკური მიზანშეწონილობის საფუძველზე.
2. მწვანე ნარგავების იმ ტერიტორიაზე, სადაც ეს შესაძლებელია, უპირატესობა უნდა მიენიჭოს ბუნებრივი განახლებისათვის ხელშეწყობის გზით მწვანე ნარგავების აღდგენას.

მუხლი 36. სარგავი მასალა

მწვანე ნარგავების აღდგენისათვის სარგავ მასალად შეიძლება გამოყენებულ იქნეს:

ა) ნათესარი;

ბ) ნერგი;

გ) კალამი;

დ) ფესვის ნაბარტყი.

მუხლი 37. განსაკუთრებული მოთხოვნები მწვანე ნარგავების აღდგენისა და გაშენების განხორციელებისას

1. მცენარეთა სახეობების შერჩევასა და გამოყენებასთან დაკავშირებული სამუშაოები უნდა ჩატარდეს ბიოლოგიური მრავალფეროვნების დაცვის მოთხოვნათა გათვალისწინებით. მიხედვით, მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში მწვანე ნარგავების გასაშენებლად, სახეობრივი ასორტიმენტის შერჩევა უნდა მოხდეს, მუნიციპალიტეტის მიერ წინასწარ დამტკიცებული, გასაშენებლად მიზანშეწონილი სახეობების მიხედვით.

2. მწვანე ნარგავების აღდგენისა და გაშენების მიზნით მცენარეთა სახეობები შეირჩევა უპირატესად იმ ადგილობრივი სახეობებისაგან, რომლებიც დამახასიათებელია კონკრეტული გარემო პირობებისათვის.

3. სანერგეში სარგავი მასალის აღსაზრდელი ასორტიმენტი შეირჩევა გასამწვანებელი ფართობების და სანერგის ბუნებრივ-კლიმატური პირობების შესაბამისად.

4. არაენდემური მცენარეების გაშენებისათვის (ინტროდუქცია) მცენარეთა სახეობების შერჩევა უნდა მოხდეს მათი ბუნებრივ-კლიმატური და სხვა თვისებების შესწავლით, რათა თავიდან იქნეს აცილებული მათი უარყოფითი ზემოქმედება ადგილობრივ სახეობებსა და სხვა ფაქტორებზე.

5. აღდგენილი ან/და გაშენებული მწვანე ნარგავების მოვლის სამუშაოების ხანგრძლივობა, ასევე სხვა მახასიათებლები განისაზღვრება აღდგენის პროექტით.

6. აკრძალულია გენეტიკურად მოდიფიცირებული სათესლე და სარგავი მასალების, მცენარეების ან/და მათი ნაწილების გამოყენება მწვანე ნარგავების აღდგენისა და გაშენების მიზნით.

მუხლი 38. მოჭრილი მწვანე ნარგავების განთავსება და გადაცემა

ამ წესით გათვალისწინებული ჭრების შედეგად მიღებულ მერქნული რესურსის განლაგება ან გადაცემა ხდება მართვის ორგანოს მიერ.

თავი IV

ხეების მოვლისა და სხვლა-ფორმირების წესი

მუხლი 39. მოწესრიგების სფერო

წესის ეს თავი განსაზღვრავს მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ საზღვრებში არსებული ხეების მოვლისა და სხვა-ფორმირების ძირითად ფორმებსა და პირობებს.

მუხლი 40. ხეების შეფასება

1. ხეების მოვლის ღონისძიებები წარმოადგენს ჩარევას მისი ბუნებრივი ზრდის პროცესში. მოვლის ღონისძიებების სწორად დაგეგმვისათვის, უნდა განხორციელდეს ხის (ნარგაობის) მდგომარეობის წინასწარი შეფასება.

2. წინასწარი შეფასება ხის მოვლის დაგეგმვის მიზნით, გულისხმობს ღონისძიებათა ერთობლიობის დადგენას, რის შედეგადაც მიღწეულ იქნება სასურველი შედეგი.

3. ხის (ნარგაობის) მდგომარეობის წინასწარი შეფასებისას ხორციელდება:

ა) ხის ფუნქციური დანიშნულების დადგენა, სპეციფიური მონაცემების გაანგარიშება;

ბ) ხის დაზიანების ხარისხის და სახის დადგენა;

გ) ხის მოვლის კონცეფციის შემუშავება, მათ შორის, ღონისძიებათა სახეების დადგენა;

დ) ხის მორიგი გამოკვლევის ვადების დადგენა.

4. ხის (ნარგაობის) მდგომარეობის შეფასებისას გასათვალისწინებელია:

ა) ნარგავების სიმჭიდროვე, როცა ცალკეული ნარგავების ვარჯები გადახლართულია ერთმანეთში 1/3-ზე მეტით;

ბ) გამხმარი და ხმოზადი ტოტების არსებობა;

გ) ვარჯის დეფორმაციის ხარისხი;

დ) ხნოვანება – ფიზიოლოგიურად დაბერებული, ხმელი ტოტებით, დაზიანებული მერქნით, დაზიანებულნი მავნებელ-დაავადებებით.

მუხლი 41. ხის სხვლის, ტოტების შეჭრის სახე (ფორმა)

ხის სხვლის, ტოტების ჭრის სახეებია:

ა) ფორმირებითი სხვა;

ბ) სანიტარული სხვა;

გ) გამაახალგაზრდავებელი სხვა.

მუხლი 42. ხის ფორმირებითი სხვა

1. ხის ფორმირებითი სხვლის მიზანია:

ა) მცენარის ვარჯის ხელოვნური ფორმის შექმნა ან შენარჩუნება;

ბ) ზრდის ხასიათის შეცვლა, ვარჯის აწევა ან სიმაღლის შეზღუდვა (საჰაერო კომუნიკაციები, შენობათა ფასადები და სხვა).

2. ხის ფორმირებითი სხვა რეკომენდებულია:

ა) სწრაფმოზარდ სახეობებში – ყოველწლიურად;

ბ) ნელამოზარდ სახეობებში – ორ წელიწადში ერთხელ: გაზაფხულზე, ვეგეტაციის დაწყებამდე. შემოდგომა ზამთრის პერიოდში, ყინვების შედეგად დაზიანებული ადგილების ჭრა.

3. ფოთლოვანი სახეობების ფორმირებითი სხვლისას აუცილებელია ჭრის ადგილები (2 სმ ზე მეტის დიამეტრის) დაიფაროს შესაბამისი ხსნარით; წიწვოვან სახეობებში გადანაჭერის დაფარვა არ არის სავალდებულო.

4. ზრდის სასურველი მიმართულებების მიცემის მიზნით, ხე, რაც შეიძლება ადრეულ ხნოვანებაში უნდა გაისხლას; ამ დროს უზრუნველყოფილია ვარჯის სტაბილური განვითარება. რეკომენდებულია, გადახლართული, გადატეხილი ტოტების ან იმ ტოტების, რომლებიც ერთმანეთთან მჭიდროდ არიან გაზრდილები, მოცილება ან/და მოჭრა ერთი ტოტის დატოვებით.

მუხლი 43. ხის სანიტარიული სხვლა

1. ხის სანიტარიული სხვლის მიზანია:

ა) დაავადებული, ხმოზადი, გამხმარი, გადატეხილი, გადახლართული ტოტების მოცილება;

ბ) გვერდითა ნაზარდების და ამონაყარის მოცილება (ვარჯის აწევა);

გ) ვარჯის თანაბარი სინათლის გამტარობის და ჰაერგამტარობის (ვენტილაციის) ხელშეწყობა.

2. ხის სანიტარიული სხვლა რეკომენდებულია თუ ახალგაზრდა მცენარეებს ძლიერ დაზიანებული აქვთ მერქანი, აუცილებელია დაზიანებული ნაწილის მოცილება ჯანმრთელ მერქნამდე, იმ შემთხვევაშიც, თუ აუცილებელი გახდება ვარჯის მთლიანად მოცილება..

3. სანიტარიული სხვლა რეკომენდირებულია განხორციელდეს სისტემატიურად, წლის განმავლობაში 1–2 ჯერ.

მუხლი 44. ხის გაახალგაზრდავების მიზნით სხვლა

1. ხის გაახალგაზრდავების მიზნით სხვლა არის ტოტების ღრმა ჭრა მათ ბაზალურ ნაწილამდე, რომელიც ხელს უწყობს ახალგაზრდა ტოტების (ყლორტების) წარმოქმნას და ახალი ვარჯის ფორმირებას.

2. ხის გაახალგაზრდავების მიზნით სხვლა ხორციელდება:

ა) მცენარის ფიზიოლოგიური დაბერებისას, როცა აღარ ხდება ყოველწლიური ნაზარდის წარმოქმნა;

ბ) დეკორატიულობის დაკარგვისას;

გ) პოტენციურად საშიში ხეების შემთხვევაში – ძალიან მაღალი ან/და გადახრილი ხეების შემთხვევაში, შესაძლო საფრთხის წარმოქმნისას.

3. ხის გაახალგაზრდავების მიზნით სხვლისას რეკომენდებულია:

ა) ტოტების ღრმა ჭრა მათ ბაზალურ ნაწილამდე, რომელიც ხელს უწყობს ახალგაზრდა ტოტების (ყლორტების) წარმოქმნას და ახალი ვარჯის ფორმირებას;

ბ) იმ მცენარეებში, რომელთაც ახასიათებთ ნებისმიერ ასაკში ნაზარდის წარმოქმნის კარგი შესაძლებლობა (ვერხვი, ტირიფი, ზოგიერთი სახეობის ნეკერჩხლები და ა.შ). ამ დროს ყურადღება უნდა გამახვილდეს ხის ხნოვანებაზე; რაც უფრო დიდი ხნოვანებისაა მცენარე მით მცირე უნდა იყოს სხვლის ხარისხი;

გ) სხვლა უნდა განხორციელდეს ოქტომბრიდან აპრილამდე, 2–3 წლის განმავლობაში ეტაპობრივად. ვერხვების შემთხვევაში (გარდა თეთრი ვერხვისა), სხვლა ხორციელდება ფოთოლცვენის შემდგომ, წვენი მოძრაობის დაწყებამდე;

დ) ტოტები შეიჭრება განშტოებებიდან არანაკლებ 20 სმ-ზე. 1–3 წელიწადში ხორციელდება ვარჯის შეთხელება. 3–4 წელიწადში შესაძლებელია სხვლის განმეორება.

4. ყველა სახის სხვლა-ფორმირებისას აუცილებელია დაცული იქნეს შემდეგი პირობები:

ა) ხეების ვარჯის სხვა ფორმირებისას აუცილებელია გათვალისწინებული იქნეს მათი ბუნებრივი ფორმა. მაქსიმალურად უნდა ავარიდოთ თავი მცენარის სიმაღლისა და ფორმის მკვეთრ ცვლილებას;

ბ) რაც უფრო დიდი ხნოვანებისაა მცენარე, მით მცირეა სხვლის პროცენტი.

მუხლი 45. ხის ვარჯის ჭრის ზოგადი წესი

1. ქალაქის პირობებში, ხის ვარჯზე ჩატარებული ჭრის ღონისძიებები მის ზრდა-განვითარებას ემსახურება, რაც ხეს საშუალებას აძლევს ძლიერი, ჯანმრთელი და სატრანსპორტო საშუალებებისგან დაცული იყოს. საჭირო ღონისძიებები რაც შეიძლება ადრეულ ასაკში უნდა დაიწყოს, რათა აცილებულ იქნეს სხვაფორმირებასთან დაკავშირებული მოსალოდნელი ზიანი.

2. თხელი, სუსტი და ძალიან წვრილი ტოტები ხელის ხერხით ან/და ტოტის საჭრელი მანქანით უნდა მოიჭრას.

3. ახალგაზრდა ნაზარდების მოცილება ხორციელდება კარგად განვითარებული კვირტის ზემოთ; ჭრის ადგილი უნდა იწყებოდეს კვირტის წარმოქმნის სიბრტყეზე საწინააღმდეგო მხრიდან და უნდა დამთავრდეს კვირტის წვეროსთან.

4. ძლიერი ტოტების მოცილება, მერქნის დახეთქვის თავიდან აცილების მიზნით, რეკომენდებულია განხორციელდეს სამი ჭრით. უსაფრთხოების მიზნით ხდება ტოტის თოკით დამაგრება. პირველი ჭრა ხდება ხის ტოტის ქვემოთა მხრიდან, დაახლოებით ხის ტოტის სისქის 1/4 სიღრმეზე. მეორე ჭრა ხორციელდება ხის ტოტის ზედა მხრიდან, 3-5 სმ-ის დაცილებით. მესამე ჭრა სრულდება ხის ტოტის შეერთების ადგილას, რგოლის გასწვრივ (დანართი №2, ნახაზი 1).

5. ხეების სხვლისას უმეტეს შემთხვევაში ტოტის ჭრის კუთხე რეკომენდებულია 120–135 გრადუსზე. ამგვარი ადანაჭრელები თანაბარზომიერად იფარება კალუსით.

მუხლი 46. ჭრათა თანმიმდევრობა ხის ტოტის დამოკლებისას

1. ტოტის დამოკლებისას, უნდა შეფასდეს მისი უახლოესი განშტოება, რომლის სისქეც დასამოკლებელი ტოტის ჭრის ადგილის სისქის 1/3 მაინც უნდა იყოს (დანართი 2, ნახაზი 2.).

2. შეიძლება მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში ძლიერი ტოტების მოჭრა, კერძოდ იმ ხეებისთვის, რომლებსაც ვარჯის სიმეჩხერისკენ აქვთ ტენდენცია (მაგალითად, როგორცაა: წაბლი, არყის ხე, ალვის ხე და ტირიფები). ეს ღონისძიება დასაშვებია, თუ უხეში ან ძლიერი ტოტების ჭრა ხის დაზიანების (როგორცაა გადატყდომა, გაბზარვა) თავიდან ასაცილებლად ხდება.

3. ჭრები ისე უნდა განხორციელდეს, რომ ტოტის შეერთების ადგილი – რგოლი ან/და დასაცავი ზონა/ადგილი შენარჩუნდეს, აგრეთვე შესაძლებელი იყოს დაზიანებული ადგილის კარგად შეხორცება (ხე დაზიანებულ ადგილას ბუნებრივად წარმოქმნის ფენას, რომელიც ჭრილობას ფარავს); ტოტის მოჭრის შემდეგ არ უნდა დარჩეს ნარჩენი.

4. ჭრის განხორციელება, ძლიერი ტოტის ხის ღეროსთან შეერთების ადგილის შემთხვევაში (დანართი 2, ნახაზი 3.).

5. ჭრის განხორციელება, უხეში ტოტის ხის ღეროსთან შეერთების ადგილის შემთხვევაში (დანართი 2, ნახაზი 4.).

მუხლი 47. პროფილური ჭრა სინათლის რეჟიმის გაუმჯობესებისათვის

1. აღნიშნული მეთოდით ხის სხვა ახალგაზრდა ასაკიდანვე იწყება. ასეთი ჭრები უნდა შესრულდეს ყოველ 2-3 წელიწადში ერთხელ, თანდათანობით. ჭრები რამდენიმე წლის მანძილზე უნდა გადანაწილდეს და განხორციელდეს. ამ ჭრების შედეგად ხეებს, რომლებიც დარგულია გზის სავალი ნაწილის გასწვრივ, თავიანთი ვარჯის სიდიდის მინიმუმ ნახევარი უნდა შეუნარჩუნდეს. დიდი ხნოვანების ხეებს უნდა ჩაუტარდეთ შედარებით ინტენსიური ჭრა, სუსტი და უხეში ტოტების მოცილებით. ძლიერი ტოტების მთლიანი მოშორება, მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებშია

დაშვებული.

2. სატრანსპორტო და საფეხმავლო ქუჩების გასწვრივ დარგული ხეების სხვაფორმირება ტარდება იმგვარად, რომ დაცული იყოს, როგორც ტრანსპორტის, ასევე ფეხით მოსიარულეთა უსაფრთხოება. გზის სავალი ნაწილის მხარეს, ადრეული ასაკიდანვე ხდება ხის ქვედა ტოტების შესხვა 4,50 მეტრის სიმაღლეზე, ხოლო საფეხმავლო ზონის მიმართულებით 2,50 მეტრის სიმაღლეზე (დანართი 2, ნახაზი 5).

მუხლი 48. გამხმარი ტოტების მოშორება

მკვდარი და მოტეხილი, სუსტი ზომის ტოტები სატრანსპორტო უსაფრთხოების მიზეზით, უნდა მოიჭრას და გვირგვინს მოსცილდეს (დანართი 2, ნახაზი 6).

მუხლი 49. ხის გვერდითი ამონაყარების მოცილება

გვერდითი ამონაყარები ხის ღეროსა და ხის განშტოებებზე უნდა მოსცილდეს ბრტყლად მთელ დიამეტრზე (დანართი 2, ნახაზი 7).

მუხლი 50. ხის ვარჯის გასხვა სინათლის შეღწევის უზრუნველსაყოფად

ხის ვარჯის გასხვა სინათლის შეღწევის უზრუნველსაყოფად ხორციელდება უმეტესად ტოტების გარეთა მხარეს, წვეროსკენ. ხის გარშემოწერილობის მიხედვით განასხვავებენ სუსტ (5 %), საშუალო (10%) და ძლიერ (15 %) სხვლას.

თავი V

განსაკუთრებული ღონისძიებები

მუხლი 51. სპეციალური ჭრა

1. სპეციალური ჭრა ხორციელდება შემდეგი მიზნებისათვის:

ა) შენობა-ნაგებობების (ფასადები, სახურავები), საგზაო ნიშნების ხილვადობის ან მათი ტექნიკური უსაფრთხოების უზრუნველყოფისათვის;

ბ) კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების რეკონსტრუქციისა ან რეაბილიტაციისათვის;

გ) ხეების შესაძლო წაქცევით ნებისმიერი ინფრასტრუქტურის ან მისი ცალკეული ელემენტების ფუნქციონირების შეზღუდვის ან მათი დაზიანების საფრთხის თავიდან აცილებისათვის. შენობა-ნაგებობების ტექნიკური უსაფრთხოების უზრუნველყოფა გულისხმობს მათი ფასადების, სახურავების, საძირკველისა ან/და შიდა პერიმეტრის დაცვას ისეთი დაზიანებისაგან, რომელმაც შემდგომ შესაძლოა ხელი შეუშალოს შენობა-ნაგებობებით სარგებლობას.

დ) შენობა-ნაგებობების, ჰიდროკვანძების, მილსადენების, გზების, კავშირგაბმულობისა და ელექტროგადამცემი კომუნიკაციების, არხების მშენებლობისათვის, რეკონსტრუქციის, რეაბილიტაციის ან დემონტაჟისათვის;

ე) ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების განხორციელებისა და წყალდიდობის შედეგების ლიკვიდაციისას;

ვ) სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი მნიშვნელობის ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელებისათვის.

მუხლი 52. სპეციალური ჭრის განხორციელება

1. სპეციალური ჭრა ხორციელდება სპეციალური მიზნების განხორციელების პროექტის ან სხვა ტექნიკური დოკუმენტაციით განსაზღვრულ ტერიტორიაზე სრულად ან ეტაპობრივად, მოსაჭრელი ხეების ერთეულად მონიშვნით.

2. სპეციალური ჭრის განხორციელებისას მოსაჭრელი ხეების მონიშვნა და სპეციალურ ჭრა ხორციელდება დაინტერესებული მხარის (მართვის ორგანოს თანხმობის საფუძველზე) ან/და მართვის ორგანოს მიერ.

3. სპეციალური ჭრების შედეგად მოპოვებული მერქნული რესურსი სახეობების მიხედვით, საწყობდება მართვის ორგანოს მიერ მითითებულ ტერიტორიაზე და მისი გადაცემა ხდება სპეციალური ჭრის

განხორციელების უფლების მქონე პირსა და მართვის ორგანოს შორის გაფორმებული მიღება-ჩაბარების დოკუმენტის საფუძველზე. მერქნული რესურსის მოცულობა დგინდება ფაქტობრივად გამოზიდული მოცულობის შესაბამისად.

4. სპეციალური ჭრის დროს შესაძლებელია განხორციელდეს ხეების ფორმირება ან/და გადაბეღვა.

მუხლი 53. გადაბეღვა

გადაბეღვა დაშვებულია მხოლოდ გადაუდებელი აუცილებლობისა, მართვის ორგანოს დასაბუთებული გადაწყვეტილების საფუძველზე.

მუხლი 54. ხის ვარჯის ფორმირება საგზაო მოძრაობის შეფერხებისას

1. ტრანსპორტის მოძრაობის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით, დასაშვებია ხის ვარჯის დაზიანებული ტოტების ან/და ვარჯის ნაწილის ჭრა.

2. ტრანსპორტის მოძრაობის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით, ხის ვარჯის შემცირება დასაშვებია მისი (ვარჯის) სიმაღლის 20%-ის ოდენობით, რათა მან შეძლოს შემდგომი განვითარება.

3. დაზიანების არსებობის შემთხვევაში დაზიანებული ტოტები უნდა მოიჭრას, ხოლო დაუზიანებელი ნაწილი მოჭრილი ნაწილის პროპორციულად გაიხლას.

4. ტოტები უნდა მოიჭრას დასატოვებელ ტოტთან, რომლის დიამეტრიც, მოჭრის ადგილას, მოსაჭრელი ტოტების დიამეტრის დაახლოებით 1/3 უნდა შეადგენდეს.

5. ახალი ამონაყრები, მოძრაობის უსაფრთხოების შესანარჩუნებლად, უნდა განცალკევდეს ან დამოკლდეს.

6. ჭრა უნდა შესრულდეს არსებული ჭრის ადგილიდან ზევით, მაგრამ არა დაზიანების შედეგად არსებული ჭრილობის შეხორცების ადგილას.

7. ეგრეთ წოდებული „მკურნალობა“ უნდა ჩატარდეს სისტემატიურად, ყოველ 3-5 წელიწადში ერთხელ.

8. ჭრები ისე უნდა განხორციელდეს, რომ წლების მანძილზე ჩამოყალიბდეს ახალი ვარჯი, რომელიც გვერდით ტოტებიდან ამ სხვა მოძინებული კვირტებიდან აღმოცენდება.

თავი VI

სამართლებრივი დოკუმენტების შექმნა და გაცემა

მუხლი 55. მწვანე ნარგავების დათვალიერების ოქმის წარმოება

1. მწვანე ნარგავების დათვალიერების ოქმი (დანართი №3) დგება მოსაჭრელი ხეების აღრიცხვის, მონიშვნისა და რაოდენობისა განსაზღვრისათვის.

2. დათვალიერების აქტს ადგენს მართვის ორგანოს, ამ წესით გათვალისწინებულ შემთხვევებში.

3. დათვალიერების ოქმი ადასტურებს ჭრის განხორციელების კანონიერებას და თან უნდა ჰქონდეს სამუშაოს განმახორციელებელ პირს.

4. მართვის ორგანო ითანხმებს სპეციალური ჭრის განხორციელებისათვის, პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოების განმახორციელებელი პირის მიერ შედგენილ მწვანე ნარგავების დათვალიერების ოქმს.

5. ჭრა ხორციელდება მხოლოდ დათვალიერების ოქმის შედგენის და სამუშაოს განმახორციელებელ პირზე გაცემის შემდგომ.

მუხლი 56. დამზადებული მწვანე ნარგავების ტრანსპორტირებისათვის გაცემული მიღება-ჩაბარების

დოკუმენტის ფორმა

1. მწვანე ნარგავების მიღება-ჩაბარების დოკუმენტი/ადგილწარმოშობის ცნობა (დანართი №4) გაიცემა დამზადებული მწვანე ნარგავების გადაზიდვის მიზნით:

ა) მწვანე ნარგავების ტრანსპორტირებისას (გადაზიდვისას) დამზადებული მწვანე ნარგავების მიღება-ჩაბარების დოკუმენტის შევსება ხდება თითოეულ სატრანსპორტო საშუალებაზე ან გადამზიდავ დაინტერესებულ პირზე;

ბ) დამზადებული მწვანე ნარგავების მიღება-ჩაბარების დოკუმენტი ივსება ორ ეგზემპლარად, დოკუმენტის დამოწმების შემდეგ ერთი ეგზემპლარი რჩება დოკუმენტის დამოწმებაზე უფლებამოსილ მართვის ორგანოს, ხოლო მეორე ეგზემპლარი გადაეცემა დაინტერესებულ პირს (გადამზიდავს);

გ) დაუშვებელია დოკუმენტის შევსებულ ფორმაში რაიმე შესწორების შეტანა. შეცდომის დაშვების შემთხვევაში გაფუჭებული ფორმის ჩაბარება მოხდება მის გამცემ ორგანოში;

დ) დოკუმენტის დაზიანების ან დაკარგვის შემთხვევაში, დაინტერესებული პირის წერილობითი მიმართვის შემდეგ, მართვის ორგანოს მიერ დოკუმენტი გაიცემა თავიდან;

ე) დოკუმენტის ფორმა ივსება ქართულ ენაზე.

მუხლი 57. დოკუმენტის მოქმედების ვადა

დოკუმენტის მოქმედების ვადა ტრანსპორტირებისათვის განისაზღვრება ხეების გადაზიდვისათვის დოკუმენტის დამოწმებაზე უფლებამოსილი ორგანოს მიერ დოკუმენტის დამოწმებიდან არაუმეტეს 6 საათისა.

მუხლი 58. დამზადებული მწვანე ნარგავების ტრანსპორტირებისათვის მიღება-ჩაბარების დოკუმენტის გაცემა და დამოწმება

დამზადებული მწვანე ნარგავების მიღება-ჩაბარების დოკუმენტის გაცემის შემთხვევაში მართვის ორგანო დოკუმენტის გაცემის მიზნით:

ა) გასცემს დოკუმენტს დამზადებულ მწვანე ნარგავებზე;

ბ) ავსებს დოკუმენტის 1-ლ-მე-5, მე-7, მე-8 რეკვიზიტებს;

გ) ბეჭდით ადასტურებს დოკუმენტის გაცემას;

დ) დოკუმენტის მე-6 რეკვიზიტში ხელმოწერა ხდება დაინტერესებული პირის მიერ.

მუხლი 59. დაინტერესებული პირის ვალდებულებანი

1. დაინტერესებული პირი ვალდებულია გადაზიდვისას თან იქონიოს წინამდებარე წესით განსაზღვრული დოკუმენტი.

2. გადამზიდავი პირი ვალდებულია ხეების ტრანსპორტირებისას იქონიოს დოკუმენტი, ხოლო მოთხოვნის შემთხვევაში დაუყონებლივ წარუდგინოს შესაბამის უფლებამოსილ ორგანოს.

3. დოკუმენტის მოქმედების შეწყვეტა (გაუქმება) ხდება, თუ დარღვეულია ამ დებულებით და მოქმედი საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნები.

4. სატრანსპორტო საშუალების დაზიანების შემთხვევაში ან სხვა ფორსმაჟორული გარემოებებისას, თუ შეუძლებელია განსაზღვრულ ვადაში დამზადებული მწვანე ნარგავების დანიშნულების ადგილამდე გადაზიდვა, მაშინ მფლობელი ვალდებულია აღნიშნულის შესახებ მიმართოს შესაბამის ორგანოს და მოითხოვოს დამზადებული მწვანე ნარგავების დანიშნულების ადგილამდე შემდგომი ტრანსპორტირების უფლება.

